

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru Românii și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Liturghie.

— Scrisoare companiei a șaptea. —

De Al. Ciura.

Fraților,

Am primit rândurile voastre, ce-mi trimiteți din Galiția și mă bucur din inimă, că foiletonul meu a răzbătut până la voi. Imi scrieți, că ați lacrimat, cetind foiletonul și că ați rămas numai 85 feciori din 263 câți erați; pe urmă imi cereți să țin într'o Duminecă o liturghie pentru voi, că tot Dumineca ați fost în foc.

De câte ori ați fost voi în foc, fraților?

Câte Dumineci s'au strecurat de când ne-am despărțit la Aiud, — în toiu verii — și azi frunzele au căzut și s'au risipit și vântul ne asvârle în față stropi reci de ploaie, amestecată cu fulgi de zăpadă.

Cad frunzele în noroi, fraților, și voi tot nu mai veniți la vetrele voastre — și mulți din voi nu se vor mai întoarce niciodată, să-și vadă nevasta și copilașii, în satele risipite pe coastele Munților-Apuseni.

Cad frunzele — și fruntea mi se posomorește; privirea mi se întunecă, gândindu-mă, că s'a întors pe dos mașina lumii. Viața e mai ieftină azi ca oricând. Mai ieftină decât grâul și cucuruzul — mai ieftină decât orice pe lume. Mii și mii de vieți se sting azi în câteva clipe, — și linia de foc se întregește în pripă, în răpăitul pustelor și al mitralierelor, în bubuitul de pierzanie al tunurilor. Și corbii rotesc în cercuri tot mai strâmte; și lupii flămânzi se înghesue, să sfășie restul, ce a mai scăpat, pe urma sălbătăciei omenesti.

Până ieri-alaltăieri ni se părea, că noi stăpânim vremea și o facem să curgă în alvia ei, ca pe un pârâiaș ascultător. Până ieri, credeam, că cel mai scump tezaur al civilizației — de peste trei mii de ani — e *viața* și ocrotitoarea ei: pacea și bunăînțelegere.

Și ne pomenim deodată, în vârtoarea îngrozitoare, ce mătură, cu suflarea ei de uragan, tot ce omenirea a zidit încetul cu încetul, după opintiri și stăruinți de veacuri. Tot ce a produs creerul gânditor și emoțiile inimei umane, stă azi neputincios și zdrobit, în ploaia șrapnelor și a ghiulelor sfidătoare....

V'am împlinit dorința, fraților, și am slujit sfânta liturghie, pe care o slujim și fără să mă rugați.

La proscodie am pus pârțicelele pentru voi toți dela compania a șaptea — și m'am gândit și la ceilalți frați — vii sau morți — cari luptă cu voi alături, pecetluind cu suferințe supra-omenesti și cu sângele lor credința pentru tron și țară.

La evanghelie am simțit, că glasul începe să-mi tremure:

„Ieși'ta sămănătorul, să samene sămânța sa”.... Pe-o clipă șirurile sfinte au început să joace și evanghelia imi tremura în mână. Vedeam, printre rânduri, stepe întinse, văi și păduri... și voi treceți prin ele, sămănând moartea, călcând peste cadavrele fraților voștri. prăbușindu-vă, rânduri-rânduri, în vreme-ce alții treceau peste trupurile celor căzuți, prin ploaia de gloanțe, gata de atac, în cea din urmă încordare a forțelor...

Când am rostit apoi formula consacării: „Luați, mâncați, acesta este trupul meu”....

am simțit, cum glasul imi tremură și mai mult. Iar când am spus: „Beți dintru acesta toți, acesta este *sângele meu*, care pentru voi și mulți se varsă”... m'am sprijinit cu coatele de masa altarului și am simțit cum genunchii mi se înmoaie.

Vedeam sângele vostru, fraților, picurând pe antimis în preajma sfintei cuminecături; vedeam sângele vostru înroșind altarul, adunându-se în pârâiașe ce aburiau; simțiam căldura și tinereța lui... Și lacrimile imi picurau pe antimis; se amestecau cu sângele vostru, în vreme ce o întrebare mi se înfigea tot mai chinătoare în creer, ca un sfredel omoritor:

— Pentruce curge, în valuri așa de mari, sângele vostru?

Când am ieșit din biserică, am rămas iarăș nesimțitor, cum eram înainte.

Aerul rece al dimineții imi împrăștie vedeniile, alături de ceața ce se ridică în slavă.

Feciori treceau pe lângă mine hălind în gura mare; mergeau la cătanie.

Și vor veni alții și alții, asemenea acelor pârâiașe vesele de pe coasta Atlasului, ce se pierd apoi fără urmă în nisipul Saharei...

Vor veni și alții și își vor îndeplini, cu sfințenie, datoria pentru țară, cum v'ați împlinit-o voi, fraților.

Vor sta în ploaie de gloanțe, vor dormi în șanțuri și când goarna va suna alarma, se vor ridica din ascunzăturile lor de pământ, năpustindu-se cu un chiot sălbatec asupra dușmanului, cu baioneta scânteietoare cu ochii plini de fulgere, ce durmiseră atâta vreme în adâncul sufletului lor. Pe urmă, când vor ve-

Imnul steagului.

Am pus creițar lângă creițar din sărăcia noastră
Și niciodată n'a fost dar
Mai sfânt, adus pe vr'un altar,
Ca banii străni să cumpărăm o flamură albastră.

Un pumn de bani, creițari aduși din sate năcăjite.
Dar mult-pușinul ce-l aveam
Cu inimi dragi îl împărțeam,
Căci mult doream s'avem un steag, colorile 'ndrăgite.

Și când sergentul nostru drag, Novac stegarul falnic,
Veni cu steagul în trei fol
Un foc se 'ncinse între noi,
Un dor să mergem să luptăm năpraznic și năvalnic.

În luptă am intrat cântând, par'că 'ncepeam o horă,
Și tunurile ne cântau
Și puștile ne flulerau
Și moartea lute ne-a 'ndrăgii ca și o dulce soră.

Cădeau volnicii rând pe rând, că-l nemilos oțelul,
Dar tot mai aprig la atac
Ne indamna Sergent Novac
Când fâlfâia birurilor și ne 'nfricau drapelul.

Frumosul nostru tricolor, cum strălucea la soare!
Și când un glonte îl rânea
El nici din geană nu clpea;
Oricât de mult ar săngera el știe că nu moare.

Cum ar putea să moară el cel ce fu mort odată?!
Ca și Christos care-a 'nviat
Și el pe moarte a călcat
Și-acum pe vecii vecilor viața-l este dată.

O cale de triumf a fost sub zarea cea albastră.
Pe unde steagul ni-l purtam
Pământ străin noi îngrășam
Cu sânge scump și din belșug din sărăcia noastră.

Ion Băilă.

VULTANII.

Pe steuri de cremene, în cuiburi cocoțate de asupra prăpăstiei fără fund, fură zămisliti amândoi.

Soarele le fu doică.
Din zori până într'un amurg, îi desmerdă arșița.

Hălcile cu care părinții lor îi nutriseră, fuseră sfășiate din aceleas hoituri: Nu odată uriașii pleșuvi se sbârliseră unul la altul când pliscul fiecăruia țintise spre aceeași inimă de taur pe care nu o puteau împărți și pe care voiau s'o ducă golașilor.

Acum erau cogeamite vultani sprintari și pe-nele noi le luceau pe trupuri ca niște zarpale de aur.

Erau numai doi. Fiecare era singur în cuibul lui.

Părinții hulind stârpiturile nevrednice azvârliseră în prăpăstie pe frații cei firavi.

Dar, ei, crescuseră falnici.
Cuiburile erau față în față. Le despărția numai ochiul orb al văgăunii.

În aceeași zi, sub ocrotirea bătrânilor se înălțaseră pentru zborul de încercare. Amândoi se arătaseră deopotrivă de vajnici.

De atunci în fiecare slomnit de zori, o porniau în sterita vânturilor. Și veneau noaptea, cu umbrele.

Încotro hoinăreau, ce văzduhuri isprăvniceau, prin ce cociocuri se nutreau, știa sfântul.

Munți năpraznici, câmpii de isbeliște, seninuri desfundate, erau tot o apă, o jucărie pentru zborul lor nesățios.

Și râdeau singuri în sufletul lor de gugumănia lor, când își aduceau aminte de groaza și amețala ce îi cuprindea odinioară, când cu gâtlejurile sucite priviau chiondoris, peste frida cuiburilor, hăul prăpăstiei.

Ades se lua la întrecere cu cel mai înalt pisc de munte. Și, se înălțau, rotocolind, până ce îl lăsau jos ca pe o mogâldeată. De acolo, ca un trăznet, se năruiau până să rășluească albia văii cu pieptul.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

dea, că comandantul lor se prăvăle, ei vor a-lunga în preajma lui, și dacă îl vor afla încă în viață, îl vor lua pe brațe, ca pe un frate scump ce le-a fost, și-l vor duce la adăpost, sub corturi.

Și atunci fața lor cruntă se va însenina puțin și ochii lor plini de fulgere, vor străluci de lacrimi binefăcătoare.

Ne gândim la voi, fraților; ne gândim zi și noapte; voi ne întovărășiți și în visele, din cari ne pomenim tipând.

Și atunci, în căldura molesitoare a așternutului, ne amintim de șanturile înghețate în cari sunteți voi; de crivățul ce vă suieră pe la urechi și vă pătrunde până la măduvă. Și stăm așa, cu ochii ațintiți în întunec, gândindu-ne la suferințele voastre supra-omenești, și la nepuțința noastră de a vă ajuta.

Și somnul nu ne mai fură până în zori, când perdele de negură flutură la geamuri și răsăritul asvârle peste lume lumina lui de sânge...

România și războiul.

— Un articol al dlui Lutz Korodi. —

În cele dintâi săptămâni ale războiului opinia publică din Germania era oarecum revoltată împotriva României pentru că nu s'a declarat dela început de partea puterilor centrale: Germania și Austro-Ungaria. Într'un articol apărut în revista germană din Stuttgart „Türmer”, cunoscutul naționalist german de origine din Ungaria d. Lutz Korodi combate acest fel de vedere nedrept, rezultat din necunoașterea stărilor faptice și arată dificultățile cu cari are de luptat guvernul român în actualul războiu.

„Noi nu putem pretinde — scrie d. Lutz Korodi — ca România să se decidă pentru cauza noastră numai de dragul nostru. Noi trebuie să-i ușurăm guvernului român luarea unei atitudini printr'o prevenire înțeleaptă: La început era vorba de o alipire a României nu la Germania, ci la Austro-Ungaria. În învecinata Ungarie trăiesc însă după numărarea oficială ungară

trei milioane Români, în realitate însă cu mult mai mulți, căci această numărare nu e chiar autentică, ceea ce aș putea-o dovedi, dar în prezent din anume motive mă opresc a o face aceasta. Românii din Ardeal și ținuturile din Ungaria mărginașă cu acesta și-au eluptat cu mari greutate o independență politică, dar sunt încă departe de a fi reprezentați în corpurile legislative ale Ungariei după cum ar putea ei pretinde în raport cu numărul lor. Dar chiar și posibilitatea ce le-o acordă statul ungar de a se cultiva, e restrânsă în cadre foarte modeste. Lupta Românilor din Ungaria pentru drepturile lor a fost urmărită totdeauna în România cu o simpatie vie; pentru sprijinirea acestei lupte s'a înființat în București Liga Română, care își are secțiuni chiar și în cel din urmă cătun din România. Chiar nu de mult decedatul fost prim-ministru Sturdza a fost, înainte de a fi chemat la conducerea afacerilor statului, sufletul Ligei. El și-a câștigat un merit de-o importanță istorică la poporul român, că el cu toată această antipatie național-politică față de maghiarime s'a declarat, pe patul de moarte printr'o broșură senzațională împotriva alipirii la Rusia. Această broșură a fost răspândită de curind în sute și mii de exemplare cu ajutorul guvernului. Dacă Sturdza în această broșură a sa n'a recomandat chiar o prietenie de arme cu Austro-Ungaria, fără condiții, manifestarea lui, totuși, a servit scopul ca să sape terenul de sub picioarele rușofililor din România; în tot cazul această scriere a contribuit foarte mult la întărirea dispoziției în România pentru păstrarea unei stricte neutralități. Premisa cea mai importantă pentru aceasta a fost însă în tot cazul atitudinea din cursul războiului a fraților din Ardeal și în privința aceasta a fost de sine înțeles determinantă și atitudinea conducătorilor politici ai Românilor din Ungaria și Ardeal.

Pe cei mai mulți dintre acești conducători îi cunosc personal, ei sunt toți loiali față de dinastia habsburgică, deși ei se găsesc într'un antagonism acut cu maghiarimea, întrucât aceasta stă în serviciul politicii de maghiarizare, generalizată în Ungaria. Iar acești conducători, cu tot temperamentul lor, care e înăscut originei sudice, sunt înzestrați cu o vedere largă în afacerile popoarelor și de stat și cu o cumpănire politică înțeleaptă, cum se găsește de altcund numai la popoarele nordice. Chiar și guvernul ungar a știut ce influență au acești conducători asupra poporului lor, a cărui masă încă n'au ajuns la maturitate politică, din cauză că ad-

ministrația de stat condusă de un patriotism greșit a pus mari piedeci în calea activității lor politice. Primul ministru ungar a făcut deci foarte înțelept, când acum câteva săptămâni a făcut Românilor și prin aceasta totodată și celorlalte popoare nemaghiare unele concesii în chestiile școlare. Ar fi foarte de dorit însă ca contele Tisza să nu rămână la mijloc de drum ci să pună la cale o înțelegere temeinică cu România. Aceasta ar fi de mare importanță chiar și pentru imperiul german, deoarece în România, și tot așa între Români din Ungaria tot mai mult câștigă teren concepția, că politica de maghiarizare s'a putut desfășura fără piedică numai sub scutul alianței cu Germania. Germania demult și-ar fi spus judecata în chestia aceasta, care, ori cum e în legătură strânsă cu capabilitatea Austro-Ungariei de-a putea fi aliată, — dacă nu ar domni în Germania părerea că chiar această alianță cu Austro-Ungaria condamnă diplomația germană la o rezervă oarecare. În România se speră că războiul pregătește și în privința aceasta o schimbare a lucrurilor și că și Germania va conlucra să-l sprijinească pe contele Tisza în străduințele lui, cart tind, după declarațiile solemne și repetite în timpul din urmă, spre o apropiere a Românilor de Maghiari, exoperând prin aceasta și o apropiere a României de Austro-Ungaria. Dela reușita acestor străduinți atâră, tot în aceasta privință, după cum cunosc eu lucrurile, cari nu-mi sunt străine, fiind de naștere din Ardeal, — chiar atitudinea actualului rege al României și a guvernului român. Regele Ferdinand, e însuși un Hohenzollern și a crescut în tradițiunile unchiului său Hohenzollern, pentru chemarea sa de domnitor; dar ca și regele Carol, și el va fi condus în hotărârile lui singur numai de interesele națiunii, cu care e concreșcută această tinăra dinastie. Din această cauză eu nu consider ca imposibilitate, ca România, îndată ce armatele aliate germane și austro-ungare vor reperuța un succes decisiv împotriva Rusiei, va renunța la neutralitatea sa în favorul aliaților, pentru că să nu iese cu mâna goală din războiu. Dar guvernul ungar ar trebui ca încă de pe acum să stabilească în esență în fața publicității cu toată limpezimea ce concesiile dorește să încuviințeze Românilor din Ungaria — și prin aceasta totodată și Germanilor din Ungaria. Din punct de vedere politic și militar aceasta ar fi o faptă, care ar desărcina monarhia habsburgică și imperiul german aliat de imensurabile urmări.

Acesta este sâmburele întregii chestii românești. Hotărîrea atâră deci nu numai dela București, ci și dela Budapesta și Berlin.

Pressa vieneză și cea din Budapesta e plină de laude despre vitejia neînfricată a regimentelor românești ale armatei comune; dar despre chestia românească din punct de vedere politic nu tac nici o amintire. Se poate că ele nu doresc să-i prevină contelui Tisza prin o orientare a cadrelor cari vor cuprinde concesiunile față de Români. Chestia aceasta însă nu poate suferi amânare. Rusia a încercat la început să o atragă la sine pe România cu promisiuni. Nu și-a ajuns însă scopul. Acum Petersburgul amenință. Alt moment mai potrivit nici că ar putea fi găsit decât acesta, ca Ungaria să tragă o dungă peste frumosul plan al Moscoviților!

Invățătorii români din despărțământul Eriu al reuniunii R. I. R. S. pe câmpul de luptă.

Primum următoarele rânduri din partea dlui Teodor Mureșian, presedintele desp. „Eriu” al R. I. R. S.:

On. dle redactor!

Înainte de a fi chemat la miliție, fiind asentat în 19 l. c. am onoare a vă raporta, că din desp. „Eriu” al „R. I. R. S.” până în prezent următorii invățători sunt pe câmpul de luptă:

Petru Aciu, cant. inv. în Santău.

Ioan Filip, cantor inv. în Pir.

Petru Varhanyovszki, cantor-invățător, Sudurău.

ii priveau părinții lor; priveau brazii zbrâliți și mesteacăni înalbiți, de după umerii stâncilor.

Chiar soarele părea că s'a uitat privindul-i. Și izbânda era tot nehotărâtă.

Deodată pe neprinsse veste, un bulgăr urias, ca o stea ce pică, se prăbuși din inima văzduhului spre măruntaiele văii.

Nu era nici stea, nici bulgăr. Era înțeleștarea cea din urmă a ortomanilor.

Cu ghiarele înfipte unul în pieptul altuia, veneau de-a tăvălugul. Pliscurile lor izbeau cu furie oarbă țînșind șiroaie de sânge. Aripile ca niște cocioarbe năprasnice se cotonogeau între ele. Ochii le eșise din cap cât niște alune și scânteiau în răzarea soarelui ca niște vetre de jaratec.

Se prăbușeau din clipă în clipă și nu se mai slăbeau.

Ajunseră la înălțimea piscurilor și tot se isbeau.

Picau mereu...

Valea se pregătea să îi îngroape în giulgiul ei cătrănit. Munții, tari de șale, ne mai putând vedea în jos, desprindeau hora. Iar soarele trezit și el, ca un ucenic întârziat la zbeghin, o zbughi pe după creștet.

Atunci unul din dușmani slăbi și ghiarele i se desprinseră din pieptul potrivnicului.

Cellalt, ușurat de povară, prinzând inimă, își lua zborul în sus.

„Și, în vreme ce învinsul, leoaică de sânge cădea găfâind, pe spate, într'un hățis de curpen biruitorul, falnic mergea să trâmbețeze obștii sălbătăcimilor izbânda lui, din slava înluminată de văpaia uriașă a asfințitului.

(Conv. Lit.)

Mihail I. Chirișescu.

Zi cu zi se oțeau ortomanii. Nu mai era vânt, nu mai era zburătoare, care să le fi ținut piept, care să îi întreacă. Se întreceau numai unul pe altul.

Dar, într'o zi, le veni în gând să se măsure, să se răpuie, să se aleagă și între ei întâietatea.

Și, după ce toată dimineața se hârjoliră; după ce toată namiaza, ca săgețile, spintecară și învârtoriră vămile văzduhului, pregătindu-se spre seară, când scapătă soarele în chindii, broindu-se d'asupra cuiburilor, se năpustiră unul asupra altuia în lupta hotărîtoare, și, ca două spângi, încercușară.

Valea era aproape toată intrată în umbră. În adânc abia se mai zărea șerpiurea potecii. Munții înălțuți, ca un năvod de căpăuni, se svârleau unii în cărca altora, care mai de care să privească. Fetele lor erau scaldate în surăsurile de plăcere, în vreme ce pletele le atârnav la ceață în vițe vinete și lungi, ca la niște răzeși neaoși.

De câteva ori învrăjbiții își tăiară calea fără să se prinză. Golul văjăia sfichiuit de avânturile lor. La urmă unul izbuti să își ascuță pliscul pe culele creștetului celuilalt. Dar, în clipa a doua, datorită îi fu plătită.

De acum pliscurile și unghiile jucau ca stativele când țes femeile și vultanii săreau din vână în vână ca apele din copecă în copecă.

Fulgii zburau ca și cum o chilotă s'ar fi destrămat, primetindu-se în văzduh.

Testele potrivnicilor erau una de sânge. Pe fundul văii picurau broboane de sudoare roșiesturungie.

Priveau munții muți; priveau apele minunându-se între ele; priveau celelalte lighioane;

Ioan Heletia, c.-inv. în Cănas.

George Duma, c.-inv. în Săncraiu.

Andrei Bulzan, inv. în Cig.

Ioan Moldovan, c.-inv. în Socaciu.

Zaharie Bărsan, c.-inv. în Sărvad, de prezent bolnav.

Grigoriu Dragoș, c.-inv. în Săuca, de prezent bolnav.

Iar cu ocaziunea asentării gloatășilor din 16—19 l. c. în Tășnad, au fost înrolați:

Teodor Mureșian, c.-inv. în Blaja.

Ioan Kerülö, c.-inv. în Silvas.

Alexandru Simonca, c.-inv. Meșentiu și

Iosif Varhanyovszki, c.-inv. în Chișlău.

Ar fi de dorit ca să se publice lista tuturor învățătorilor, profesorilor și a altor intelectuali români, precum și a tuturor ostașilor români, cari luptă pentru patrie, ca cu timpul în această proporție să ne putem pretinde și drepturile noastre.

Las să urmeze lista ostașilor Români, din mica comună Blaja, ai cărei locuitori în mare parte se găsesc în prezent în America, de unde nu pot veni:

George Sunaș, Vas. Petrișor, Ioan Petrișor, rănit și plecat din nou în loc. Ioan Giolșian I. Zaharie Jun., George Havoșan, Vas. Tioca, George Prohanca, George Uglai rănit, Ioan Radu, George Govor, Ioan Govor, Petru Ciubancan, Ioan Lazar, Vas. Șut, George Pop.

Regele Carol și politica externă

...Pentru un spectator depărtat succesul M. S. regelui Carol I de a pune capăt măcelului din Balcani din anul trecut, pare, la prima vedere, datorit fericitelor împrejurări care au precedat intervenția României. Dacă n'ar fi fost guvernul bulgar prea exagerat în pretențiunile sale; dacă Austro-Ungaria și Rusia ar fi fost de acord asupra unei politici unitare; dacă Serbia și Grecia n'ar fi avut destulă încredere în forțele lor... dacă toate aceste împrejurări n'ar fi fost, atunci n'ar fi izbucnit al doilea război balcanic și n'ar fi avut ocazia România să intervină, prin urmare și rolul regelui Carol ar fi fost șters. Așa sunt inclinați să judece spectatorii depărtați. Acei cari cunosc însă lucrurile din Balcani, și mai ales acei ce cunosc mentalitatea popoarelor balcanice, aceia nu judecă astfel; pentru aceștia toate împrejurările enumerate mai sus, nu sunt posibilități pe cari hazardul le-a înfăptuit; ci realități, cari așteptau numai momentul ca ele să se înfăptuiască în mod inexorabil. Regele Carol era dintre aceștia. El aștepta a doua fază a războiului balcanic, cu răbdare și fără umbră de îndoială. Răbdarea era de altfel una din însușirile principale ale sufletului său. Biograful care i-a publicat însemnările vieții sale și care după toate indiciile l'a cunoscut de aproape îi descrie această însușire sufletească cu următoarea comparație: „Vânătorul din Alpi, care își pune toată ambiția să doboare un vultur, nu-și pierde răbdarea, dacă este silit să aștepte zile și chiar săptămâni până se prezintă ocazia pentru o lovitură sigură, căci în prinderea vântului găsește el o compensație pentru lungă pândă făcută în ploaie și în vânt; dar odată și odată, fie măcar odată într'un an, tot vânează el un vultur! — Așa și regele Carol”. Răbdarea nu i-a lipsit niciodată regelui Carol I. El a găsit-o în patrimoniul său sufletească; apoi printr-o lungă experiență a făcut din ea arma cea mai redutabilă de care se folosește. Intre toți suveranii din sud-estul Europei nu este unul care să-i semene în întrebuintărea răbdării la dobândirea efectelor politice. În toată această parte a Europei lumea este puțin răbdătoare. Aci fiecare om politic vrea să ajungă repede la scop. Nici unul nu continuă pe predecesorul său. Fiecare vrea să înceapă o eră nouă, și fiindcă sunt mulți cari au această ambiție, erele noi se succed cu repezeala fulgerului. Cele mai importante acte de stat se pun la cale după câteva zile de chibzuială și apoi înfăptuirea lor este grăbită pentru ca să nu ia altul înainte. Nimeni, în acest colț al Europei, nu crede în determinismul firesc al eveni-

mentelor politice. Balcanicii cred că la baza conexiunii evenimentelor politice stă numai voința, dacă nu chiar capriciul indivizilor. Cu o vorbă bună, cu o amăgeală, sau chiar cu o închidere de ochi, ei cred că se poate opri cursul natural al faptelor dela sfârșitul spre care el merge. Astfel au crezut Balcanicii și despre alianța lor pusă la cale în contra Turcilor. Fiecare dintre cei interesați la alianță a văzut în ea dibăcia unor oameni politici, iar nu consecința logică a istoriei. Și au aplecat-o ca pe o dibăcie: adevăcă cu gândul ascuns de a profita unul în paguba celuilalt.

Regele Carol I avea o mentalitate cu totul opusă Balcanicilor. În toată viața sa de domnie, aproape o jumătate de secol, el a crezut că determinanții evenimentelor politice sunt de căutat în puterea principiilor și nu în voința indivizilor. Pentru indivizii cari joacă roluri pe scena politică, regele Carol I a avut totdeauna o persistență indulgentă dar respect propriu zis n'a avut decât în fața principiilor, și mai ales a principiilor morale pe care se bazează cultura modernă europeană. El știe cam cât valorează voința și dibăcia individuală față de logica immanentă a lucrurilor. Regele Carol I era cel din urmă care putea să se înșele asupra trăiniciei alianței balcanice. Din momentul ce această alianță nu se încheiase la lumina zilei, ci la întunec; din momentul ce alianța depindea în primul rând de voința unui suveran sau a unui ministru, iar nu de puterea unui principiu, din acel moment regele Carol I își avea judecata făcută; pentru el, alianța era un simplu incident, al cărui sfârșit trebuia așteptat cu răbdare. Mentalitatea balcanică acordă o deosebită atențiune extraordinarului, căci ea își explică toate prin intervenția extraordinarului. Pentru un om de stat din Balcani bunăoară, înduioșarea M. S. țarului tuturor Rușilor pentru lacrimile unui bătrân trimis inadins să obțină această înduioșare, este o bază serioasă pe care se poate așeza viitorul unui popor, și prea puțin lipsește pentru ca acelaș om de stat să creadă chiar că armatele unui dușman se pot opri din cale printr-o telegramă făcută în termeni de umilintă, fiindcă, încăodată, Balcanicul așteaptă mult dela intervenția extraordinarului. Regele Carol I, tocmai dimpotrivă, el n'a contat niciodată pe extraordinar, ci numai pe aceea ce este probat prin experiență.

Originea sa îl înrudește cu cele mai nobile dinastii din Europa; i-ar fi permis, prin urmare, ca să se aștepte la un ajutor extraordinar, grație numelui său, cu toate acestea în lunga sa domnie, în mijlocul dificultăților prin care a trecut, și au fost destul de multe acestea, el niciodată n'a contat pe înduioșarea celor de acelaș sânge cu el; regele Carol I, un ilustru Hohenzollern, a fost modest și n'a contat decât pe cursul moral al faptelor. În opunere cu mentalitatea regelui Carol I este cea a omului politic occidental, care se bazează în primul rând pe determinismul natural al istoriei. Gloria de a fi Hohenzollern nu l-a amestecat niciodată până în a spera că se va schimba în calea lui spini în roze. El a avut convingerea că în fața istoriei, ale cărei destine avea să le desăvârșească în Orientul Europei, el gloriosul Hohenzollern, este numai un simplu servitor al intereselor culturii europene, în a cărei îndreptățire și putere el a crezut neclintit. Regele Carol I n'a avut deșertăciunea să se considere un supra-om, dela care avea să înceapă o lume nouă, dar, ca om al unei mari misiuni pe pământ, acesta s'a socotit el totdeauna, și aceasta a și fost. Așa se explică puterea lui de răbdare. O minte limpede și cumpanită; un caracter care își identifică normele sale de conduită cu principiile mari ale culturii europene, în mod sincer iar nu de paradă, după trebuința momentului, — acesta a fost Regele Carol I. Succesul lui se resfrânge dar și sporește prestigiul culturii europenești.

(N. R. R.)

C. Rădulescu-Motru.

Războiul.

Luptele în Carpați.

Budapesta. — (Oficial). — „Bud. Tud.” anunță: Și până când nu vom putea da în publicitate un raport amănunțit despre luptele ce decurg la strâmtorile Carpaților, constatăm că înfrângerea și alungarea din țară a dușmanului năvălit în comitatul Zemplén continuă cu succes. Dela Zemplén spre est au avut loc lupte mai mici în unele puncte, încoronate de succes, cu dușmanul ce se găsește dincolo de hotarele țării. O coloană mai puternică rusească a ocupat partea nordostică dela granița comitatului Sáros. Măsurile necesare pentru respingerea acestei coloane sunt în curs. În ținuturile din apropierea câmpului de operațiune s'au luat din partea conducerii militare toate măsurile necesare pentru transportarea răniților și altele de această natură. Prevederea aceasta calculatoare cu toate eventualitățile nu e permis să inducă pe nime în rătăcire sau să-l înspăimânte. Ca și cu prilejul primei năvăliri, faptele vor dovedi și acum peste câteva zile, că nu e nici un motive de neliniște. (Biroul de presă al guv. ungar).

Budapesta. — Dela cartierul presei se anunță: La Takcsany în Carpați i-am bătut din nou pe Ruși. În Udvarvölgy le-am prins trenul cu muniție și alimente. I-am bătut încă la Stropko. În comitatul Sáros au avut loc lupte mai mici. În comitatul Ung i-am împrăștiat pe Ruși la Ujoc și valea Kies.

Budapesta. — Dela cartierul presei se anunță: În luptele ce au ținut două zile am făcut alți 1500 prizonieri. Am capturat o mare cantitate de muniție. Drumul dela Homona până la Papháza e plin cu arme aruncate de Ruși. S'a lăsat ger; a început să cadă zăpada iar retragerea Rușilor prin văi e din seamă afară îngreunată. Trupele noastre găsesc în drum numeroși soldați ruși înghețați.

Trupele rusești, ce au năvălit în comitatul Zemplén, se găsesc acum la 20 chilometri dela graniță, pe teritoriu ungar. Putem constata încă de pe acum, că năvala celei de-a doua armate rusești, s'a sfârșit cu o catastrofă, care din zi în zi crește în proporțiile ei.

Eperjes. — În comitatul Sáros am început să-i respingem pe Ruși. Dela Bartfa spre nord-vest am impresorat o considerabilă trupă rusească. În Cașovia autoritățile liniștesc populația. Rușii încep să se retragă. Numărul prizonierilor făcuți în comitatul Zemplén, sporește zilnic.

Respingând trupele noastre aproape până la hotare pe Ruși ce au năvălit în comitatul Zemplén, luptele se dau acum în partea nordostică a comitatului Sáros.

Rușii fac încercări de mai mult de o săptămână să treacă peste hotarele noastre și să pună mâna pe drumurile regulate. Armatele noastre li s'a pus însă în cale și find în număr îndestulitor, fără îndoială și în acest punct îi va respinge în cea mai scurtă vreme.

Evacuarea spitalelor s'a făcut mai cu seamă pentru ca să se aibă la dispoziție destule paturi libere pentru un eventual nou transport de răniți. Lupta cu ariergardele dușmanului s'a început. Populația e liniștită.

Cașovia. — Știrea oficială publicată despre pătrunderea unei coloane mai puternice rusești în comitatul Sáros, n'a provocat îngrijorări în oraș.

Nime nu mai stă la îndoială, că va suferi o înfrângere gravă și coloana rusească ce a pătruns în comitatul Sáros. Din cauza operațiilor militare, dar mai cu seamă din cauza mișcărilor de trupe populația din localitățile dela graniță și-au părăsit vetrele, iar din localitățile mai mari locuitorii mai cu stare au plecat în interiorul țării, mai cu seamă din **Cașovia și Eperjes**.

Rușii s'au ivit până acum numai în localitățile din apropiere de graniță.

Ungvár. — Ofensiva energetică de două zile s'a terminat la granița comitatului Ung cu o victorie impozantă pentru noi. Lupte se mai dau numai în fața strâmtorei Ujoc, unde Rușii își apără retragerea trupelor lor. Regimentele de

postă și telegraf sunt în muncă ca să repare stricăciunile cauzate. Honvezii noștri se țin admirabil. S'a constatat că Rușii înrebuințează și granate de mână, iar între prizonierii făcuți, între cari sunt mulți cerchezi și tatar, foarte mulți sunt de-o etate peste 50 de ani.

Trupelor li s'a adus la cunoștință ocuparea Belgradului în ordinul de zi, procurând aceasta mare bucurie între soldați. Populația comitatului se simte fericită că i-am respins pe Ruși.

Trupele rusești ce au năvălit aci pe teritorul ungar, sunt formate din Aziatici, Mongoli, Tatar, Calmuci, Ciunguzi, Ceremiși.

Cea mai mare parte din ei sunt într'o etate înaintată. Hainele lor sunt într'o stare foarte rea. Ei au lăsat număroși morți neînmormântați.

Diferite.

— Din Grecia se constată, că guvernul din Atena este de perfect acord cu guvernul român și sârbesc.

— Autoritățile bulgare din Ruscuc au deținut un pretins student rus și o pretinsă franceză, despre cari s'a dovedit, că au voit să comită un atentat contra lui Enver-pașa.

— Căutând răspuns la întrebarea cât va ține războiul, constată un statician, că pe zi devin în medie 30 mij soldați incapabili de luptă, și socotind, că numărul soldaților mobilizați face 35 milioane, concludă că războiul va mai ține un an și jumătate.

— Celebrul scriitor rus, Maxim Gorkij este șeful unui spital al Crucii roșii din Moscova.

— Cea mai frumoasă stradă din Lissabona a fost botezată: Calea lui Joffre.

— Guvernul belgian a restabilit administrația belgiană în Flandra de vest, care nu e ocupată de Germani și totodată a dat ordin tuturor ofițerilor să stea gata pentru a putea fi reintegrați în ofițerii la timp potrivit.

— Unele ziare au desmintit acordul între guvernul britanic și Sfântul Scaun pentru numirea unui reprezentant englez în timpul războiului. Ziarul „Messaggero” spune din contra că știrea este exactă și reprezentantul pe lângă Curtea Pontificală va fi d. Howard, care va veni la Roma cu siguranță înainte de Crăciun. Howard este înrudit cu casa regală englez.

— Se telegrafiază din Berlin că se pregătește la Constantinopol un nou document asupra războiului sfânt în care va da sfaturi populației de a se purta contra inamicilor Turciei și va prevedea măsuri pentru inamicii.

— Se afirmă din Atena că guvernul turcesc a interzis supușilor statelor triplei înțelegeri de a părăsi pământul otoman, afară de femei și tineri sub 18 ani.

— Se telegrafiază din Ortona (oraș pe Marea Adriatică) că ieri, timp de o oră, s'a auzit o violentă canoadă la o distanță de 40 de mile de coastă în direcțiunea nord-est. Se crede că ar fi vorba de vre-o acțiune navală lângă Lissa.

— Se anunță din Londra că guvernul englez a sequestrat mica insulă Herme care se află în apele Măneștii și aparține unui principe german.

— „Daily Telegraph” află din Copenhaga că vaporul danez Anglodane s'a ciocnit cu un torpilor german care naviga cu luminile stinse. Cazanul torpilorului a făcut explozie. Torpilorul s'a scufundat. Mai mulți marinari s'au înecat.

— A sosit la Neapoli paquebotul Orione, cu printul Abhas și Oaman, rudă cu Kevdivul detronat, împreună cu suita lor. Pasagerii afirmă că în Egipt este calm absolut.

— În Caucaz operațiunile în regiunea Tiorok continuă. Turcii fură obligați să fugă pe tot frontul în direcțiunea Erzerum.

— Din Buenos Aires se află că în statisticile oficiale cantitatea de grâu a recoltei viitoare se evaluează la 4.200.000, cea de porumb la 2 milioane și cea de orz 1.160.000 tone. Producțiunea de zahăr a fost de 400.000 tone din care 100.000 sunt exportabile.

— Se anunță din LoËndra că ocuparea orașului Bassora, pe Sat-el-arab, de către Englezi însemnează sfârșitul proiectului german pe teritoriul turcesc, mai ales că Bassora a fost ales ca punct terminal al liniei ferate ce trece prin Bagdad, construită de Germani.

— Cruciaștorul italian Calabria a primit ordin să se ducă pe coastele Syriei.

— Continuă trecerea a 6 mij de soldați din

Jerusalim spre Suez. Telegrama adaogă că Turcii veniți din Constantinopol au înrolat în Syria și Palestina 3 mii de arabi făcându-le mari făgăduieli.

Consiliu de războiu în Breslau.

Berlin. — Împăratul german a avut Mercuri în Breslau consfătuiri cu arhiducele Frideric care a sosit acolo însoțit de moștenitorul Francisc Iosif Carol și șeful statului major austro-ungar Conrad de Hötendorf.

Împăratul german a vizitat mai târziu spitalul. (Biroul de presă al guv. ungar.)

Un protest al lui Wilson.

Washington. — Președintele Statelor-Unite a comunicat oficios reprezentanților confederației americane în statele beligerante, desaprobația sa pentru aruncarea bombelor asupra orașelor deschise cari n'au fost încă ocupate de trupele beligerante.

INCIDENTUL FRANCO-ITALIAN DIN TRIPOLITANIA.

Roma. — Se telegrafiază din Tripoli că steagul francez care fusese arborat în oaza Baracat a fost scos, iar coloana soldaților meharistiștii algerieni s'a retras. Ofițerul francez care procedase la ocuparea oazei susnumite a declarat că acțiunea sa se datorește faptului că n'a știut de acordul încheiat între Franța și Italia de care a aflat numai acum.

Italia acordă Albaniei — împrumut.

Roma. — Regele Victor Emanuel a iscălit un decret, prin care se autoriză ministerul finanțelor, să împrumute suma de 5 milioane franci guvernului albanez. Acest împrumut se va face pe timp determinat și fără dobândă.

ITALIA ȘI GRECIA ÎN ALBANIA.

Roma. — Cercetând situația din Albania „Corriere d'Italia” observă că dacă o înțelegere există între Italia și Grecia, în ceea ce privește ocuparea provizorie a unor localități din Albania meridională, se cade ca această înțelegere să nu fie folositoare pentru Grecia și păgubitoare pentru Italia. Fiind că Grecia a ocupat cele două „Kaza” de Argirocastro și Terpeni, trebuie ca Italia să procedeze la fel cu Valona și Berat. Atât din punctul de vedere geografic cât și din acel politic trebuie ca râul Berat să fie granița ce va împărți cele două ocupări provizorie. (A. T. I.)

Germanii pregătesc apărarea Berlinului.

Roma. — Ziarul „Central News” află din Petrograd că după știri din sursă particulară, Germanii fac mari pregătiri pentru apărarea Berlinului. Fortificațiunile cele mai strașnice vor fi completate în curând și se vor așeza tunuri mari. Depozitele de alimente fac mari provizii. (A. T. I.)

Lupte decizive la Lodz.

Londra. — Corespondentul ziarului „Morning Post” telegrafiază cu datul de 29 Noembrie: În cursul luptelor de lângă Lodz, Germanii au rupt într'un punct linia de apărare a Rușilor, dar avantajul câștigat prin aceasta nu l-au putut exploata din cauza situației strategice. Se pare, că un corp de armată german a ajuns la spatele Rușilor și din cauza aceasta trupele rusești, au fost silit să se așeze în noi poziții. Lupta de lângă Lodz s'a dovedit de altcum de o importanță cu mult mai mare, decât se putea gândi. Aripa stângă a Germanilor, care se sprijinește pe Vistula își menține și își întărește cu stăruință pozițiile, iar speranța statului major rusesc că aripa dreaptă a Germanilor se va retrage, s'a dovedit iluzorică, primind Germanii dinspre Vistula întăriri enorme. (Pol. Hir.)

Scopul călătoriei contelui Tisza.

Roma. — Ziarul „Messaggero” află din Viena cu privire la întâlnirea între împăratul Wilhelm și contele Tisza, că scopul acestei întrevederi ar fi dorința cercurilor diriguitoare din Viena de

a se pregăti eventual un tren pentru o pace deopotrivă de convenabilă pentru toate statele beligerante. — (A. T. I.)

Comunicatul statului major rusesc.

Milano. — Din Petrograd se anunță: Statul major rusesc a dat în 2 Decembrie, următorul comunicat: Dincolo de Vistula și Wartha, dușmanul își menține pozițiile pe cari le-a întărit pe linia Strykow—Zgiert—Sadek—Zdonska—Wolja. La Strykow și Zgiert au avut loc lupte violente. Am capturat tunuri, mitraliere și mai multe sute de prizonieri. Pe frontul Glovno—Bielawi—Sobota sunt în curgere lupte. Dela Lodz spre nordost și pe malul stâng al Vistulei Germanii au întreprins o contra ofensivă.

La Cracovia se aud bubuiturile tunurilor.

Cracovia. — În părțile dela periferia Cracoviei se aud neîntrerupt bubuiturile tunurilor. Până acum se auziau numai din Polonia rusească, dar acum se aud bubuituri de tun și dinspre nord și est.

Generalul Potiorek despre ocuparea Belgradului.

Budapesta. — (Oficial). — De pe câmpul de războiu dela sud se anunță: Înaintarea victorioasă a trupelor noastre dincolo de Kolubara i-a constrâns pe Sârbi să ne cedeze fără luptă Belgradul, — ale cărui întăriri de apărare se îndreptau numai spre nord — ca să evite căderea în prinoare a garnizoanei de acolo. Trupele noastre au pătruns în Belgrad trecând peste Sava și dinspre sud, ocupând înălțimile ce se ridică spre sud dela oraș. Pe fronturile celorlalte dușmanul se retrage. Înaintând coloanele noastre numai încet, din cauza drumurilor rele, nu s'au desfășurat decât lupte mai mici cu ariergardele dușmanului, dela care am capturat iarăși 200 prizonieri.

Atitudinea Italiei.

— Ședința camerei italiene. —

Marele discurs al dlui Salandra.

Ieri a avut loc în Roma deschiderea sesiunii parlamentului italian. Înainte de deschidere s'a ținut un consiliu de miniștri sub președinția primului ministru d. Salandra, care a desbătut ordinul în care vor fi prezintate proiectele referitoare la promovarea armatei.

La începutul ședinței Camerei președintele a parentat în cuvinte emoționante moartea lui San Giuliano și Viscoti Venosa. Discursul dlui Salandra are o foarte mare importanță politică.

Discursul dlui Salandra.

După izbucnirea războiului guvernul a fost silit să facă obiect de desbatere faptul, dacă dispozițiile convențiilor noastre ne obligă oare să luăm parte la războiu. După o examinare temeinică și conștiințoasă a înțelegerilor existente și cunoscând origina expresă și scopul final al conflictului, guvernul a ajuns la convingerea loială și fermă, că Italia nu e obligată să ia parte la acest conflict. Liber de ori ce alte considerații, judecând calm și neinfluențat, ceea ce este necesar pentru apărarea intereselor italiene, guvernul italian a găsit de cuviință ca fără amânare să declare neutralitatea țării. Această neutralitate trebuie să fie strict expectativă, activă, energică, puternică și gata pentru ori ce eventualitate. (Aprobări vii și îndelungate. Intreagă camera se ridică în picioare și face ovații foarte călduroase oratorului).

În consecință cel mai principal gând al guvernului a fost și va fi, să țină armata și marina în cea mai completă pregătire. (Aprobări sgomotoase).

Italia, care nu nizuiește să oprimeze pe alții, se simte obligată a-și organiza apărarea și întrebuintând toate mijloacele ce-i stau la dispoziție, să se înarmeze cu energie ca să nu fie ea oprămată. Guvernul roagă parlamentul să aprobe de urgență toate măsurile necesare.

Vorbește despre buna situație a țării. Ne-am face o iluzie primejdioasă, — continuă d. Salandra, — dacă am crede că nu va mai fi nevoie să luăm toate pregătirile excepționale. (Aprobări). Vom asigura și pacea internă, deși e absolut incontestabil că poporul italian nu va turbura pacea și liniștea.

Azi lipsă ca steze s „bravo”

Vren rile sale necesar a respo acea m consacr apărare soartă și apla fac ova entuzias

Pres scnat, t făcute u

Disc celentă din par camerei că apro

IN Ju

Dum din Buc Cohorta pul căre cum și în mână inspecto Solen asistat d. colon spunând

„Ne jurul vos și prin c stre inda sfaturile stoinici, toasă, la nesănăto

De az îndatorir tește sol neobosită depune j și cu o niți — d cetățul n știe sa a o faptă se teme, strălucit cetățu — fel numel

Copii școală și îndem tenii cei Da, m unui ceretorie. Și stră cea

Asocia pe în toa caldă din

Maj. S tire Asoc

principele tul marei

La ac teți răsp gata la o

A ur către ar principel

„Cercu cinea e lace în or ale altora ciuna, in

Azi să înceteze ori ce lupte politice; azi e de lipsă că atât în vorbă cât și în fapte să se manifeste solidaritatea națiunii italiene. (Strigăte de „bravo”, aprobări îndelungate).

Vremurile de azi cer un guvern sigur în lucrările sale. Dacă parlamentul ne dă forța și siguranța necesară, noi vom putea suporta marea greutate a responsabilității noastre și vom putea îndeplini acea muncă permanentă și intensivă, căreia îi vom consacra întreaga energie spiritului nostru pentru apărarea intereselor patriei și pentru asigurarea soartei viitoare a Italiei. (Aprobări îndelungate și aplauze. Deputații se ridică dela locurile lor și fac ovații călduroase primului ministru și urări entuziaste Italiei).

La senat.

Președintele anunță, că guvernul a trecut la senat, unde primul-ministru va repeta declarațiile făcute în parlament.

Discursul dlui Salandra a făcut o impresie excelentă atât în cameră cât și în senat. Deputații din partidele radical și democrat din stânga a camerei, în ședința ținută după amiază au hotărât că aprobă declarațiile primului-ministru.

INFORMAȚIUNI.

Jurământul cercetașilor din România.

Arad, 5 Decembrie 1914.

Dumineca trecută a avut loc în Arenele Romane din București o serbare deosebit de înălțătoare. Cohorta cercetașilor români din Prahova, în capul căreia se află A. S. R. principele Nicolae, precum și cohortele din București și Pitești au depus în mâinile A. S. R. principelui moștenitor Carol, inspectorul general al cercetașilor, jurământul.

Solemnitatea depunerii jurământului, la care a asistat un public distins și numeros a deschis-o d. colonel Berindei rostind o însuflețită cuvântare spunând între altele:

Cercetași.

„Ne-am strâns toți cu dragoste și bucurie aci în jurul vostru, ca să fim față la făgăduiala ce veți face, și prin care vă veți lega în mod solemn de nouile voastre îndatoriri. Educatorii voștri vor face din voi, prin sfaturile și pildele ce vi le vor da, oameni demni și de stoinici, iar prin exerciții, jocuri, sporturi, viața sănătoasă, la aer liber, departe de viața turburătoare și nesănătoasă a orașelor.

De azi înainte, conștienți, fiecare din voi, de nouile îndatoriri ce vi le-ați luat — veți fi strâns uniți și frățește solidari într-o viață de cinste, de demnitate și de neobosită prefacere spre bine. Peste câteva clipe veți depune jurământul — să faceți acest act cu tot sufletul și cu o hotărâre bărbătească, căci sunteți toți, aci veniți — de bună voie ca fii sufletești ai asociației. Cercetașul știe să asculte, să fie supus, el e neobosit acolo unde e o faptă bună de îndeplinit. Cercetașul n'are frică, nu se teme, cercetașul e curajos și va fi mai târziu un strălucit apărător al patriei. Inimile sus — viitori cercetași — fiți o pildă pentru camarazii voștri, căci astfel numele de cercetaș, va deveni un titlu de onoare.

Copii supuși și iubitori acasă, model de elevi în școală — cei dintâi acolo unde vă puteți arăta curajul și îndemnarea, cercetașii României vor ajunge cetățenii cei mai prețuiți.

Da, model de elevi în școală, căci printre calitățile unui cercetaș, cea mai de frunte este îndeplinirea datoriei. Și datoria către școală trebuie să fie grija voastră cea mare.

Asociația cercetașilor, care a fost întemeiată aproape în toate țările Europei, a găsit și la noi o primire caldă din partea tuturor oamenilor de seamă.

Maj. Sa regele a binevoit a lua sub înalta Sa ocrotire Asociația cercetașilor României, — iar A. S. R. principele Carol este inspector general și comandantul mării voastre legiuni.

La această deosebită cinste și înalt îndemn nu puteți răspunde, decât printr'un strigăt: gata ori când, gata la ori ce faptă bună, gata la ori ce jertfă”.

A urmat apoi oficierea serviciului divin, de către arhimandritul Scriban, după care A. S. R. principele Carol a citit legea cercetașului:

„Cercetașul își ține todeauna cuvântul, pentru el cinstea este o mândrie. Cercetașul este sincer; el își face în ori ce împrejurări convingerile sale și respectă pe ale altora. Cercetașul este drept; el disprețuiește minciuna, invidia, răutatea și ura. Cercetașul are spiritul

de inițiativă; el își ia răspunderea faptelor sale. Cercetașul știe să asculte și să se supune. Cercetașul nu face nici o deosebire de clasă socială, de avere și de credință; el este respectuos față de toată lumea și este fratele celorlalți cercetași. Cercetașul este curajos, el este gata să ajute pe ceilalți aflați în nevoie și primejdie și caută să fie folositor altora. Cercetașul este muncitor și economic; el respectă munca și avutul altuia. Cercetașul este bun cu animalele și se împotrivesc la ori ce acte de cruzime; îi plac plantele și se opune stricăciunilor ce li s'ar aduce. Cercetașul este curat în gând, în vorbă și fapte; el se îngrijește de curățenia trupului, de viața igienică, dând sfaturi și ajutoare. Cercetașul este voios și plin de însuflețire în toate împrejurările. Cercetașul se silește să facă în fiecare zi o faptă bună, ori cât de neînsemnată ar fi ea”.

Ordonă în urmă principele:

„Ridicați mâna'n sus și ziceți după mine:

„Eu cercetașul... făgăduiesc să servesc cu dragoste Regele și Patria, să ajut pe aproapele meu și să mă supun legii cercetașilor. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Copiii jură și isbucnesc apoi în urale entuziaste.

După depunerea jurământului au mai luat cuvântul arhimandritul Scriban și ministrul Duca rostind cuvinte de îmbărbătare la adresa sutelor de cercetași.

De încheiere a urmat defilarea cohortelor în fața principelui Carol și a comitetului Asociației cercetașilor. Cu tot frigul aspru micii cercetași au defilat în pas gimnastic, cu brațele întinse și în tactul marșului executat de fanfara liceului din Ploiești.

Jubileu al preoției. Reverendissimul domn Ioan Madincea, canonic custode în Lugoj, implinind la 4 Decembrie st. n. 1914 cincizeci de ani ai preoției, donează din acest prilej la fondul ziaristilor români: 50 coroane, adică cincizeci coroane.

Sincere felicitări.

O bravură remarcabilă și o frumoasă prestațiune a îndeplinit sergent-majorul Samuil Grama din reg. de husari nr. 2. Husarii coborâți de pe cai au atacat cu pușca la mână pe Ruși. Serg. Grama și cu 4 tovarăși s'a aruncat cu alți 4 tovarăși asupra unui pâlce de vre-o 30 Muscali. Acolo i se părea că-i mai deasă linia dușmanului. Mica ceată de 5 inși a fost iute împresurată de Ruși, dară nu s'au dat, ci s'au luptat ca lei. Grama singur a culcat la pământ 5 infanteriști ruși. Curajul lui a suflat duh și'n ceilalți ostași. Și cum husarii n'au baionet pe pușcă, au prins puștile de țevă și dăi la rotogoale prin dușmani cu patul puștilor. Comandantul Rușilor — un sublocotenent — cade lovit mortal, alții asemenea; ceilalți s'au predat, câțiva au fugit. Sergentul Grama, care încă a fost greu rănit în învăl-mășeala asta, a fost decorat cu „medalia de aur pentru vitejie”.

„Averea” regelui Carol. Sub acest titlu cetim în „Neamul Românesc”, ziarul dlui profesor N. Iorga, următoarele:

„M. Sa regele Ferdinand a fost pus în posesia averii defunctului rege Carol. După evaluările provizorii, făcute până acum, averea rămasă de pe urma M. S. regelui Carol se ridică la vre-o cincizeci de milioane lei, în bani, efecte, proprietăți, obiecte de artă. Taxele successorale se vor percepe conform legii timbrului, după cum urmează:

Pentru legatele lăsate societăților de binefacere, instituțiilor culturale, etc., se va percepe o taxă de doi la sută. Averea lăsată soției, adică M. Sale reginei Elisabeta, va fi taxată cu trei la sută. Averea lăsată nepoților direcți, din frați și surori, se va taxa cu patru la sută, iar aceea a strănepoților cu șase la sută. Legatele lăsate rudelor de sânge mai departate vor fi taxate cu nouă la sută. Legatele lăsate afinelor și străinilor se vor taxa cu 12 la sută.

Din totalul averii, 12,600.000 au fost lăsate diferitelor instituțiuni: Am arătat aceasta (în jurnal No. 20/914).

Valoarea bibliotecilor, obiectelor de artă se urcă la douăzeci de milioane și acestea au fost lăsate Coroanei adică statului. Restul de vre-o 15 milioane au fost lăsate regelui Ferdinand.

Iată că averea lăsată de „miliardarul” rege al României a închis pentru todeauna gurile bârfitoare.

Se știe că regele se putea bucura de venitul a 12 moșii, — domeniile Coroanei. Ei bine s'a constatat că întregul venit al acestor moșii a

fost întrebuințat pentru îmbunătățiri aduse pe aceste moșii, pentru instituiții țărănești, pentru școli țărănești, pentru ajutorul populației rurale.

Se mai constată că marele rege întreținea, — și de acest fapt nu știa decât secretarul său particular, — o mulțime de familii nevoiașe, ajută pe comercianții în suferință (cum a fost cazul dlui Bragadiru, mare fabricant de bere, căruia i-a dat o jumătate milion, de l'a ridicat la situația actuală); contribuia anonim la o pere de binefacere; a dat pentru flota națională și cea comercială; a dat cinci milioane de lei pentru artileria cu tragere repede, două milioane pentru portul Constanța (fapt ce ni s'a confirmat și de d. C. C. Arion, fost ministru, de față fiind și d. Trancu-Iași, deputat); asemenea a dat mari sume de bani, în ultimul timp, pentru crucea roșie sârbă, rusă și germană.

Și când te gândești că la toate familiile debitate contra sa, odată n'a protestat sau n'a pus pe altul să desmintă acuzațiunile...

A tăcut, a continuat să-și facă datoria, a suferit de sigur și i-a iertat pe toți”.

D-șoara Haretia Nemeș — la Opera din Viena. Aflăm cu multă plăcere, că d-șoara Haretia Nemeș, româncă din Brașov, absolventă al Conservatorului din București și eleva d-lui A. Popovici, de altfel cunoscută publicului Transilvănean ca bună cântăreață prin concertele ce le-a dat la Brașov, a audiat săptămâna trecută la „Volks-Oper” din Viena, și în urma succesului strălucit avut a fost angajată definitiv la această Operă.

În chestia exportului român. Din București se anunță: Direcția căilor ferate, în înțelegere cu d. ministru al lucrărilor publice a luat dispoziții pentru ridicarea măsurii de prohibire a exportului din țară și a dispus ca, cu începere de astăzi, 19 Noembrie v., toate stațiunile să primească tot felul de marfă pentru export, în aceleași condițiuni ca în trecut, afară de mărfurile cari sunt prohibite de vamă.

Altă măsură importantă a ministrului de finanțe oprește exportul cu carule pe șosele prin punctele vamale Vărciorova, Lainici, Căineni, Predeal și Palanca. Exportul și prin aceste puncte se va face numai cu calea ferată.

Această măsură s'a luat spre a evita scumpirea alimentelor într-o rază de 30—40 kilometri în jurul acelor puncte de frontieră, de unde mărfurile se transportau cu carule peste graniță, plătindu-se prețuri foarte mari pentru aceste mărfuri și urcându-se în mod anormal prețurile mărfurilor, prin concurența nesănătoasă a exportatorilor pe această cale.

Glotași români distinși. Un prieten al ziarului nostru ne trimite Nrul 46 din foaia „Vármegegyei közélet”, ce apare la Dej și în care se înșiră numele glotașilor din regimentul de glotași 32, batalionul 2, recrutat din ținuturile Solnoc-Dobâca și Bistrița-Năsăud, cari s'au distins în luptele cu Rușii și cărora li s'au distribuit decore de laudă. Sunt cu totul 68 glotași distinși, dintre cari 60 sunt Românași de-ai noștri.

Tot astfel „Ujság” din Cluj publică în nrul său de ieri o serie de 13 glotași din reg. 21 de glotași, distinși cu medalia de argint cl. II, între cari găsim pe glotașii români Gheorghe Bopt, Filon Baciu și Ioan Fica.

Alexandru Mocioni rănit. Într'un număr recent al ziarului nostru am reproduș știrea, după „Drapelul”, că d. Petru de Mocioni ar fi rănit. Azi ni se telefonează din partea familiei, că nu Petru ci Alexandru de Mocioni e rănit ușor și că dsa se află într'un sanator din Wiener-Neustadt. Făcând cuvenita rectificare dorim grabnică însănătoșare dlui Al. de Mocioni.

Pentru răniții spitalului de rezervă din str. Deák Ferencz. — din 25 Nov. până în ziua de azi am primit următoarele dăruiri: Vösztoi József și Robert studenți 1¹/₄ kg. scame de pânză, dna Zoltai Mátyásné 42 cămăși, 28 pantaloni albi și 12 b. ștergare pentru bucătărie, dna v. d. Iulian Simion 1¹/₄ scame de pânză, d-șoara Amij l. Pop 500 țigarete, studentul Bicu l. Pop 500 țigarete, dna Weisz Jánosné 30 bucăți prăjituri și 200 țigarete, colecta d-șoarei Vágó Margit: damele Nahlik Jozsefné, Szimon Györgyné și Fischer Jakabné à 10, cu totul 30 oșini, dna Rátai Józsefné (Nagyhalmagy) 30 oșini, firma Erényi și Kálmán 200 țigarete, d. N. N. (Körösbököny)

2 epuri, dna Schönez Ferenczné o corfă mare cu felurite albituri.

Pentru aceste dăruiri exprimă mulțumiri conducătoarea acestui spital, dna Văd. Dr. Trailescu.

† **Coriolan Secoșan** din Bocșa-montană, sergent-major în rezervă, fiul răposatului preot gr. or. rom. George Secoșan din Sălbăgel, bolnavindu-se pe câmpul de luptă din Galiția, a fost transportat în unul din spitalele din Ungvár, unde după scurte dar grele suferințe, și-a dat blândul său suflet în mâinile Atotputernicului, în 12 Octombrie a. c. — după informațiile primite destul de târziu — în etate de 38 ani. Pe răposatul îl deplânge amar, nemângăiata soție Silvia Secoșan născ. Puiu, rămasă acum văduvă cu patru copilași mici: Valeriu de 10 ani, Aurel de 8, Emilian de 4 și Romulus de 3 ani. Il deplâng slăbiții lui socrii Mihai și Maria Puiu, cari pierzându-și fiul, pedagog absolvent, unica mângăiere le-a fost bunul lor ginere; apoi bătrâna mamă, precum și frații Dimitrie Secoșan învățator în Cîreșu și Aurel Secoșan funcționar la „Albina”. Regretatul dela venirea sa în Bocșa-montană a fost cunoscut de toți, ca unul carele întotdeauna a arătat deosebit interes pentru cauzele noastre românești. În societatea prietenilor și cunoscuților săi a fost binevăzută și bineprimit, fiind de o blândetă și bunătate rară și un caracter nobil.

Schimb de ziare între soldații germani și francezi. Un corespondent de război al ziarului „Temps” povestește că s'a întâmplat de mai multe ori că Francezii din tranșee au trimis soldaților Germani gazetele Francezilor, iar soldații germani le-au trimis în schimb ziarurile nemțești.

Frunză de mure pentru ceai. Din un ordin către oficiile parohiale și învățătorii din eparhie al Consistorului din Caransebeș reținem următoarele: Ministrul de culte ne cere prin scrisoarea dela 23 Nov. 1914 Nr. 5102 Pres., ca să se trimită frunzele de mure adunate în saci la adresa Oficiului de ajutorare a armatei dela ministerul reg. ung. de honvezi „M. kir. honvédelmi Ministerium Hadsegélyző Hivatala” din Budapesta. Mai înainte s'a cerut a se trimite la inspectorii reg. de școale. În conformitate cu dorința ministeriului dispunem acum, că — acolo unde s'au adunat asemenea frunză, înainte de a o bate bruma, și aceea nu s'a trimis sau dus încă la inspectoratele școlare — să facă On. preoții și învățătorii toți pașii de lipsă, ca să se pue în saci și să se trimită sau inspectorilor reg. ung. de școale sau direct la adresa de mai sus din ministerul de honvezi. Ministeriul de comerț a admis, ca transportul pe tren să fie gratis. Unde sunt mai multe școale e recomandabil să se pacheteze toată frunza laolaltă. Eventualele spese cu sacii și cu transportul — ne spune ministrul cultelor — au să le anticipe școalele de stat.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

CINE DOREȘTE SĂ IA INFORMAȚIUNI DESPRE VRE-UN SOLDAT DISPĂRUT ÎN RĂZBOI, să se adreseze la „Foglyokat gyámoltó hivatal” Budapest, VIII, Köztelek-u, 8 sz. Cererile se pot scrie și în limba românească și au să conțină următoarele:

Numele soldatului, reg., compania și nrul poștei (feldpost), când și unde a dat știrea din urmă, locul și anul nașterii, și în urmă adresa exactă a celui cine vrea răspuns. Eventuale alte amănunte: unde l'au văzut rănit, unde se bănuiește că ar fi dispărut în Galiția sau Serbia.

Un preot văduv, în etate de 30 ani, dorește a-și găsi

O econoamă.

Deslușiri se primesc dela N. Malita, Mezőszabolcs up. Mezőtelegd.

Dare de seamă.

Contribuiri pentru „Fondul de Concursuri al „Clubului Sportiv Ardelean” al studentimel universitare române din Cluj.

Dr. Alexandru Vaida, Brașov: 1 tabacheră de argint și bani: 30 cor., Dr. Aurel Socol Cluj 20 cor., Take Ionescu București 40 lei, Dr. Vasile Bian Buzeu 30 cor., Dr. Marius Sturza Viena 20 cor., Vasile Goldiș Arad 10 cor., Maior Popa Brașov 4 cor., Dr. Ioan Mihu Vinerea 50 cor., Dr. Ioan Marghita Geoagiu 20 cor., Dr. Iacob Radu Lugoj 10 cor., N. Bălănescu București 30 lei, Dr. Demetriu Radu episcop Oradea 50 cor., Ioan cav. de Mezei Budapesta 10 cor., Dr. George Dubleş Hunedoara 10 cor., Dr. Serafin Trif Geoagiu 10 cor., Dr. A. Chețian Blaj 10 cor., Dr. Zosim Chirtop Cămpeni 4 cor., George Pop de Băsești 50 cor., Dr. Laurențiu Pop Abrud 40 cor., Ioan M. Moldovan Blaj 20 cor., Dr. Sever Dan Arad 30 cor., Dr. Gavril Tripoș Bistrița 20 cor., N. Lupan București 10 cor., Dr. Iuliu Maniu Blaj 30 cor., A. Bărsăneanu Sibiu 10 cor., Corpul profesoral Năsăud 21 cor., I. Rădulescu Pogoneanu București 10 cor., Francisc Hosszu Longin Deva 25 cor., Dna Bologa Jena 10 cor., Dr. Romul Boila Sântmărtin 30 cor., Clubul de popici „Înainte” București 40 cor., Mircea R. Șirianu Paris 20 cor., Dr. Silviu Moldovan Orăștie 20 cor., Vasile Domșa protopop Orăștie 20 cor., Dr. Lucian Borcea Sibiu 20 cor., Iosif Stupinean protopop Geoagiu 10 cor., Dr. S. Tamașiu Hida 10 cor., Dr. Camil Velican Alba-Iulia 10 cor.

Institutele de credit și economii:

„Aurora”, Năsăud 10 cor., „Economul” Cluj 25 cor., „Crișana” Brad 20 cor., „Vulturul” Sântmărtin 12 cor., „Decebal” Deva 10 cor., „Sătmăreana” Șieni 10 cor., „Șincana” Șinca-veche 10 cor., „Cordiana” Föföld 10 cor., „Corvineana” Hunedoara 30 cor., „Sercășana” 10 cor., „Venetiana” Venetia inf. 10 cor., „Auraria” Abrud 20 cor., „Geogeană” Geoagiu 20 cor., „Bihoreana” Oradea 25 cor., Tinerimea universitară română din Cluj 100 cor. — **Suma totală 1136 cor.**

II. Darea de seamă a comitetului de concursuri al C. S. A. din concursul sportiv ținut la Orăștie în 31 Maiu 1914 st. n.

I. Intrate: 1. Din contribuțiile donate din partea comitetului aranțator local (Orăștie): „Ardeleana” institut de credit și economii 50 cor., Dr. Ioan Pop maior medic 20 cor., I. Vulcu 25 cor., Dr. Octavian Sglimbea 5 cor., Dr. Romul Boca 10 cor., Iuliu Florea 10 cor., Simeon Vlad 10 cor., Dr. Aurel Muntean 10 cor., Dr. Aurel Tincu 10 cor., Dr. Romul Dobo 5 cor., Dr. Enea Papiu 5 cor., C. Baicu 5 cor., C. Demeter 2 cor., P. Gușita 2 cor., S. Dămian 1 cor. Total: 170 cor.

2. Intrate la spectacolele concursului 650 cor. 50 fil.
3. Seara la petrecere 146 cor.
4. Suprasolviri 47 cor.
Total: 1013 cor. 50 fileri.

II. Ieșite: 1. Călătoria echipei P. M. la Orăștie și iar la Budapesta: 335 cor. 2. Călătoria echipei C. S. A. la Orăștie și iar la Cluj 174 cor. 10 fil. 3. Spese de reprezentare al dir. de concursuri și de 2 ori călătoria la Orăștie și la Cluj 86 cor. 30 fil. 4. Medalii pentru premiarea echipelor participante și al șampionilor: 544 cor. 70 fil. 5. Tipăriturile concursului 60 cor. 6. Obiecte onorifice din partea C. S. A. 150 cor. 20 fil. 7. Întreținerea echipelor și participanților 150 cor. 50 fil. 8. Pentru timbre 105 cor. 40 fil. 9. Spesele secretarului de concursuri 74 cor. 61 fil. 10. Spesele locale în Orăștie 403 cor. 69 fil. 11. Porto pentru recvizite sportive și tepichului de trântă la Orăștie și iar la Cluj 59 cor. 12. De pe terenul de concurs au perit: 1 plastron de scrimă, 2 săbii de academie, 2 costume de trântă, 2 de gimnastică, 1 păreche de ghete pentru scrimă, toate în preț de 70 cor. Total ieșite: 2213 cor. 50 fil. — Abstrăgând intratele din ieșite, rămâne ieșite, adică pasivele concursului 1200 cor.

Profităm de acest prilej pentru a mulțumi din inimă tuturor iubitorilor și înțelegătorilor sportului român, pentru generoasele donații și pentru admirabilul sprijin, de cari ne-au învrednicit!

Cluj, 8 Iunie 1914.

Comitetul clubului Sportiv Ardelean.

S. Dan.

Gavril Deac, secretar.

S'a început expediarea „Calendarului partidului național român” pe a. 1915.

Dintre toate călindarele românești acest călindar este cel mai frumos, mai bogat, cu o mulțime de tablouri și fotografii actuale, dar în același timp Călindarul partidului este și cel mai ieftin.

Pentru cele trimise sub bandă (+) Librăria nu primește răspunderea. Cine dorește să primească recomandat, să adauge la preț încă 25 fil.

Dela 4—15 ex. se trimit în pachete de poștă. Cine comandă 10 ex. și trimite banii înainte, primește 2 ex. gratuit, adică de tot 12 ex. Cine comandă 20 ex. și plătește înainte, primește de tot 24 ex.

Pe așteptare nu putem trimite, cine dorește deci să-l albă în casă, să trimită prețul înainte.

1—9 ex. cu rambursă nu trimitem. Dela 10 ex. în sus trimitem și cu rambursă, dar în acest caz porto poștal costă mai mult.

Deci cine dorește o podoabă a casei pentru sf. sărbători precum și o caldă mângăiere în aceste zile de groază a războiului, să-și procure acest călindar trimițând înainte prețul de 80 fil., iar pentru România 1 leu 20 bani, (aci e socotită și plata pentru poștă) la adresa: Librăria „CONCORDIA”, Arad, str. Deák Ferencz nr. 20.

ANUNT.

Un tânăr, absolvent al școalei comerciale române, caută

POST DE PRACTICANT

pe lângă salariu modest. Postul îl poate ocupa imediat. Adresa la administrația ziarului.

(Po 2325—3.)

Caut

UN PRACTICANT NOTARIAL

cu sau fără practică. Salar anual 800 coroane, care se plătește în rate lunare ulterioare. Postul trebuie ocupat imediat. Reflectanții să se adreseze direct mie.

Danil Petrașcu,
notar cercual

Strugari (up Felsőpián)
cotton Sibiu.

(Pe 2326—2)

AVIZ.

FARMACIE de vânzare într'un opid românesc, cu circulație anuală de cor. 15,000 — 20,000. E lipsă de cor. 30,000. bani gata.

Se află oficiu pretorial, 3 bănci, 3 medici, fabrică și alte întreprinderi. Ținutul curat românesc. Adresa se dă la adm. ziarului nostru.

(Hi 2324—2).

Cărți școlare

aprobate de ministerul de culte și Ven. Consistor din Arad, Oradea-mare și Caransebeș (edițiile cele mai nouă).

Anuar școlar. Pentru 80 elevi Coroane 4.—; pentru 120 elevi Coroane 5.—; pentru 160 elevi Cor. 6.—

Aviz școlar. — Iskolai értesítő (legat). Prețul 30 fil
De vânzare la „LIBRĂRIA CONCORDIA” Arad, Deák-Ferenc Nr. 20.

Farmacia Ia „Provedința dzeiască”.

BUDAPES TA, strada K rály numărul 86
Re-numitele și mult căutatele cosmetice p femei
Intrec orice preparate franceze, au efect n întrecut:
Alifă camforată de față 1 teglă . . . . . cor. 2.—
Săpun Iulienne 1 bucată . . . . . cor. 1.—
Pudră Iulienne, in 3 culori, 1 cutie . . . . . cor. 1.60
Pastă de dinți Helena 1 teglă . . . . . cor. 2.—
Apă de păr împotriva cărunței 1 sticlă . . . . . cor. 3.—
Spirț Interior pentru păr 1 sticlă . . . . . cor. 2.—
Multi căutatele pastile Migrain pentru păr 1 cutie . . . . . cor. 2.—

REICHENBERG JAKAB

BLĂNAR.

Magazin principal în **BUDAPESTA**,
strda Hajó nr 16—18; sucursală:
strada Dohány nr. 1/b.

Primește spre păstrare pe vară haine de iarnă.
Principiul meu e serviciu prompt, prețuri foarte
modera e — Comanțele din provincă se execu-
tă prompt. — Străformări se execută cu pre-
țuri foarte convenabile. — Toate lucrurile se
execută în ate ierul meu. — Patoane cu blană
se execută după cel mai nou croi. (E 2306-12)

**Sanatorul din Sibiuu
(Nagyszeben).**

ășezat în parcul orașenesec („Stadtpark”) pri-
mește în grije și tratament medical următoa-
rele morhuri: morb de inimă, rinichi, stomac,
zahăr, podagră (artrită), arterioscleroze, em-
phisemă, astmă, bronchită catarală chroni-
că, pleurită (și exudativă) morhuri de arti-
culații și oase, scrofulosă (și deschisă), mor-
huri (șirană) de pele și sânge; boale de nervi;
tabes, afecțiuni a măduhei spinărei și paralizi-
seri; morhuri femești; anemiă, slăbire ge-
nerală și reconvașență.

Prospecte și amănunte prin direcțiunea
sanatorului în Sibiuu (Nagyszeben).

Sa. 2318—10.

VINURI

vechi și noul de vândut.

Adresațivă cu toată încrederea la proprie-
tarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**,
câei Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe
lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911—1912

Vin alb	—	—	70	60
Rizling	—	—	72	62
Roșu de Mins	—	—	100	90
Carbenet	—	—	110	—

Vinuri vechi și nou din anul 1914.

Vin alb	—	—	46	36
Rizling	—	—	48	38
Șiller	—	—	50	—

Rachluri.

Rachtu de treve	—	—	1'80
Rachtu de treve specialitate	—	—	2'20

Expediez la dorință în sticle și în canti-
tate mai mică vin.

Vinul se expdiează cu rambursă dela 50
litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni
Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 947

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

O RUGARE MODESTĂ

care nu vă costă
nici o oboseală dar Ad-
ministrației noastre îl poate
fi de mare folos. — Administrația
noastră roagă pe toți cei ce târ-
guesc ș comandă din articolele
anunțate în foaia noastră, să
amintească că firma a ce-
tit-o în ziarul acesta.

**In atențiunea
negustorilor!**

Acoperirea trebuințelor de
ciocoladă și zaharicale pen-
tru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrásy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ga 2270)

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

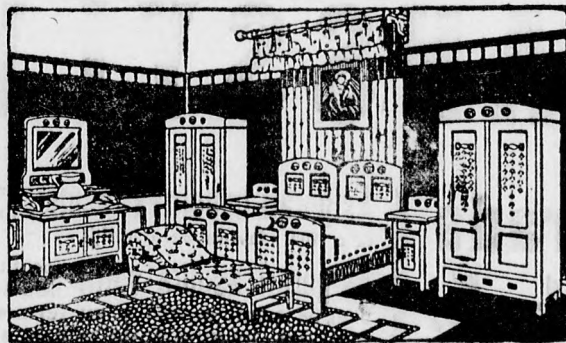
Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

**Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.**

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a
clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție
de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a
întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o
lature fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire
CLOPOTELE GAURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe
rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu
găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai
plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechin, astfel
că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 461 kgr.
patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor
de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu
ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. —
Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.

**STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VÂRȘET. strada Kudritzner numărul 44—46.**

Cea mai renumita

**nare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).**

Pregătește mobilele cele mai moderne
și luxoase cu prețuri foarte modera te.

Mare depozit de plane excelente, co-
voare, perdele, țesături foarte fine și
mașini de cusut. — (Sa 113)

HOTEL „BOULEVARD”

**SIBIU.
NAGYSZEBEN.**

Zidit din nou s'a deschis în 1 Mai 1914.
Este situat în cel mai cercetat și mai
frumos loc în oraș. Priveliște admirabilă.
60 camere elegante moderne. Incălzire
centrală, electricitate, apă caldă și rece,
lift, garaj p. automobile, automobil la fie-
care tren. **Restaurant propriu excelent.**

Roagă binevoitor sprijin arendatorii:

HAYDEKER și KASPER.

Camere dela 3 cor. în sus.

Ha 2187

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte feluri de clădiri.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și
MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu
prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.
(Ru 1929—60).

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei țărimi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »HÖFER«.

Săpun Höfer . . . . . à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate maciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-**HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.
Versendungsdepot Ungargasse 14.
(E 1968—50)

Dacă suferi în DURERI DE STOMAC!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA“, (purgativul de fiere) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolosite care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârceluri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgăleli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 250 fil., 12 sticle 5 coroane.

Efectul purgativei de fiere „LAXA“, va fi permanentă dacă deodată folosim

„Regenolul“ (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL“, această esență de stomac vindecă orice soru de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 120 fileri.

Originalul „Laxa“ și „Regenolul“ se poate afla la preparatorul original

Sándor Zoltán

farmacist în Erdősztgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL“ la ce e de recomandat să fie cu atențiune! (Sa 572)

INSTITUT DE ASIGURARE ARDELEAN „TRANSYLVANIA“

SIBIU, strada
Cisnădiei 1—5.

„ (EDIFICIILE PROPRII.)

Asigurări împotriva focului, pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții (pentru învățători și preoți români gr-or. și gr-cat dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termin fix, cu plăte simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penzie și de participare la câștig asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spețe de înmormântare

Asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și alte nenorociri întâmplătoare

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1913 K. 5.635.328.12

Capitale asigurate pe viață achitate 5.755.858.27

Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1913 (foc . . . . .) 144.436.366.—

Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . . .) 12.067.702.—

„ (viață . . . . .) 2.696.458.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunei, strada Cisnădiei nr. 5. la agentura principală în Arad, Brașov, Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

(Ta 239—52)